

**ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
«МІЖНАРОДНИЙ НАУКОВО-ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ АКАДЕМІКА ЮРІЯ БУГАЯ»**

ПОГОДЖЕНО

Проректор з науково-
методичної роботи
С.М. Коваленко
« 30 » 03 2025 р.

ЗАТВЕРДЖЕНО
Голова Приймальної комісії

« 30 » 03 2025 р.

ПОГОДЖЕНО

Голова предметної комісії
В.М. Урубкова
« 30 » 03 2025 р.

ПРОГРАМА СПІВБЕСІДИ

з навчальної дисципліни «Українська мова»

для вступників, що вступають на I курс навчання
за освітнім ступенем «Бакалавр»
на основі повної загальної середньої освіти

Київ – 2025

1. Пояснювальна записка

Призначення програми – забезпечити проведення вступного випробування (письмовий іспит, що проводиться у формі тестування) зі вступниками, яким згідно з Порядком прийому та Правил прийому до ЗВО «МНТУ» у 2025 р.) надане таке право для здобуття ступеня «Бакалавр».

Тривалість вступного екзамену – 60 хвилин. Програма з української мови розроблена з урахуванням державного статусу української мови, її суспільних функцій, мети, змісту та результатів навчально-пізнавальної діяльності, які закладені в Державному стандарті базової і повної загальної середньої освіти та чинній навчальній програмі з української мови для закладів загальної середньої освіти. Вона охоплює шкільний курс української мови, розподілений за такими розділами: «Українська мова» («Фонетика», «Графіка», «Лексикологія», «Фразеологія», «Морфологія», «Синтаксис», «Стилістика», «Орфоепія», «Орфографія»).

Мета вступного випробування полягає у з'ясуванні рівня теоретичних знань і практичних умінь і навичок, необхідних для опанування нормативних і варіативних дисциплін за програмою підготовки фахівців освітнього ступеня «Бакалавр».

Завдання вступного випробування полягає у тому, щоб оцінити знання вступників при вступі на I курс освітнього ступеня «Бакалавр» відповідно до навчальних програм та «Вимог до рівня загальноосвітньої підготовки учасників зовнішнього незалежного оцінювання» (Режим доступу: <http://testportal.gov.ua/zagalna-informatsiya-zno/>).

Програма передбачає перевірку рівня сформованості у вступників: вільне володіння орфоепічними, лексичними, фразеологічними, словотвірними, морфологічними, синтаксичними, орфографічними, пунктуаційними та стилістичними нормами сучасної української літературної мови;

- здатність відрізнити випадки правильного використання мовних засобів від помилкових;
- чітке уявлення про зміст понять і термінів української мови, значення

й особливості функціонування мовних одиниць у різних стилях мови і мовлення;

- уміння розпізнавати істотні ознаки мовних явищ, їх закономірності; групувати й класифікувати мовні явища, встановлювати причиново-наслідкові зв'язки між ними;
- здатність практично застосовувати набуті теоретичні знання з української мови.

Складені за цією програмою питання дають можливість з'ясувати рівень засвоєння вступниками навчального матеріалу з української мови відповідно до програми середньої загальноосвітньої школи, з'ясувати уміння вступників вільно володіти виражальними засобами сучасної української літературної мови, орієнтуватися в усіх видах мовленнєвої діяльності.

Підготовка до вступного випробування за пропонованою програмою, складеною на підставі програми для середньої загальноосвітньої школи з української мови, передбачає опрацювання не лише підручників і навчальних посібників, а й додаткової літератури.

2. Зміст програми

Програма вступного випробування (у формі тестування) з української мови для вступників на I курс для здобуття освітнього ступеня «Бакалавр» включає зміст навчального матеріалу за 10-11 класи загальноосвітніх навчальних закладів та типової програми навчальної дисципліни зовнішнього незалежного оцінювання, яку розміщено на сайті Українського центру оцінювання якості освіти (Режим доступу: <https://testportal.gov.ua/programe/>).

Тема 1. Фонетика. Графіка. Орфоепія. Орфографія. Алфавіт. Наголос. Співвідношення звуків і букв. Основні випадки уподібнення приголосних звуків. Спрощення в групах приголосних. Основні випадки чергування *у-в, і-й*. Правопис літер, що позначають ненаголошені голосні [є], [и], [о] в коренях слів. Сполучення *йо, ьо*. Правила вживання м'якого знака (знака м'якшення). Правила вживання апострофа. Подвоєння букв на позначення подовжених м'яких приголосних і збігу однакових приголосних звуків. Правопис префіксів і суфіксів. Найпоширеніші випадки чергування голосних і приголосних звуків. Правопис великої літери. Лапки у власних назвах. Написання слів іншомовного походження. Основні правила переносу слів з рядка в рядок. Написання найпоширеніших складних слів

разом і через дефіс. Правопис складноскорочених слів. Правопис відмінкових закінчень іменників, прикметників. Правопис *н* та *nn* у прикметниках і дієприкметниках, *не* з різними частинами мови.

2. Лексикологія. Фразеологія. Лексичне значення слова. Багатозначні й однозначні слова. Пряме та переносне значення слова. Омоніми. Синоніми. Антоніми. Пароніми. Лексика української мови за погодженням. Власне українська лексика. Лексичні запозичення з інших мов. Загальноживані слова. Професійна, діалектна, розмовна лексика. Терміни. Застарілі й нові слова (неологізми). Нейтральна й емоційно забарвлена лексика. Поняття про фразеологізми.

3. Будова слова. Словотвір. Будова слова. Спільнокореневі слова й форми того самого слова.

4. Морфологія.

4.1. Іменник. Іменник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Іменники власні та загальні, істоти й неістоти. Рід іменників: чоловічий, жіночий, середній. Число іменників. Відмінювання іменників. Незмінювані іменники в українській мові. Написання й відмінювання чоловічих і жіночих імен по батькові. Кличний відмінок іменників (на прикладі етикетних формул звертань *пане полковнику, сестро Олено, друже Сергію, Інно Вікторівно* і под.).

4.2. Прикметник. Прикметник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Розряди прикметників за значенням (якісні, відносні, присвійні). Відмінювання прикметників. Ступені порівняння якісних прикметників: вищий і найвищий, способи їх творення. Зміни приголосних за творення ступенів порівняння прикметників.

4.3. Числівник. Числівник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Типи відмінювання кількісних числівників. Порядкові числівники, особливості їх відмінювання. Особливості правопису числівників. Узгодження числівників з іменниками. Уживання числівників для позначення часу й дат.

4.4. Займенник. Займенник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Відмінювання займенників. Правопис неозначених і заперечних займенників.

4.5. Дієслово. Дієслово як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Вид дієслова (доконаний і недоконаний). Форми дієслова: дієвідмінювані, відмінювані (дієприкметник) і незмінні (інфінітив, дієприслівник, форми на -но, -то). Безособове дієслово. Способи дієслова: дійсний, умовний, наказовий. Творення форм умовного та наказового способів дієслів. Особові закінчення дієслів I та II дієвідміни. Чергування приголосних в особових формах дієслів теперішнього та майбутнього часу.

Дієприкметник як особлива форма дієслова: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Активні та пасивні дієприкметники. Творення активних і пасивних дієприкметників теперішнього й минулого часу. Дієприкметниковий зворот. Безособові форми на -но, -то.

Дієприслівник як особлива форма дієслова: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Дієприслівниковий зворот.

4.6. Прислівник. Прислівник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Ступені порівняння прислівників: вищий і найвищий. Зміни приголосних за творення прислівників вищого та найвищого ступенів порівняння. Правопис прислівників на -о, -е, утворених від прикметників і дієприкметників. Написання разом, окремо й через дефіс прислівників і сполучень прислівникового типу.

4.7. Службові частини мови. Прийменник як службова частина мови. Зв'язок прийменника з непрямыми відмінками іменника. Правопис прийменників. Сполучник як службова частина мови. Групи сполучників за значенням і синтаксичною роллю: сурядні й підрядні. Групи сполучників за будовою (прості, складні, складені) та за будовою (прості, складні, складені). Правопис сполучників. Розрізнення сполучників та інших співзвучних частин мови. Частина як службова частина мови. Правопис часток.

4.8. Вигук. Вигук як частина мови. Правопис вигуків.

5. Синтаксис.

5.1. Словосполучення. Словосполучення й речення як основні одиниці синтаксису. Підрядний і сурядний зв'язок між словами й частинами складного речення.

5.2. Речення. Речення як основна синтаксична одиниця. Граматична основа речення. Порядок слів у реченні. Види речень за метою висловлювання (розповідні, питальні й спонукальні); за емоційним забарвленням (окличні й неокличні); за будовою (прості й складні); за складом граматичної основи (двоскладні й односкладні); за наявністю другорядних членів (непоширені й поширені); за наявністю необхідних членів речення (повні й неповні); за наявністю ускладнювальних засобів (однорідних членів речення, звертань, вставних слів, словосполучень, речень, відокремлених членів речення).

5.2.1. Просте двоскладне речення. Підмет і присудок як головні члени двоскладного речення. Зв'язок між підметом і присудком. Тире між підметом і присудком.

5.2.2. Другорядні члени речення у двоскладному й односкладному реченні. Означення. Прикладка як різновид означення. Додаток. Обставина. Порівняльний зворот.

5.2.3. Односкладні речення.

Граматична основа односкладного речення. Типи односкладних речень за способом вираження та значенням головного члена: односкладні речення з головним членом у формі присудка (означено-особові, неозначено-особові, узагальнено-особові, безособові) та односкладні речення з головним членом у формі підмета (називні).

5.2.4. Просте ускладнене речення. Речення з однорідними членами. Узагальнювальні слова в реченнях з однорідними членами. Речення зі звертанням. Речення зі вставними словами, словосполученнями й реченнями, їхнє значення. Речення з відокремленими членами. Відокремлені означення, прикладки – непоширені й поширені. Відокремлені додатки, обставини. Відокремлені уточнювальні члени речення. Розділові знаки в ускладненому реченні.

5.2.5. Складне речення. Типи складних речень за способом зв'язку їхніх частин: сполучникові й безсполучникові. Сурядний і підрядний зв'язок між частинами складного речення.

5.2.5.1. Складносурядне речення. Складносурядне речення, його будова. Єднальні, протиставні й розділові сполучники в складносурядному реченні. Розділові знаки в складносурядному реченні.

5.2.5.2. Складнопідрядне речення. Складнопідрядне речення, його будова. Головна й підрядна частини. Підрядні сполучники й сполучні слова як засоби зв'язку в складнопідрядному реченні. Основні види підрядних частин: означальні, з'ясувальні, обставинні (місця, часу, способу дії та ступеня, порівняльні, причини, наслідкові, мети, умови, допустові). Складнопідрядні речення з кількома підрядними, розділові знаки в них.

5.2.5.3. Безсполучникове складне речення. Безсполучникове складне речення. Розділові знаки в безсполучниковому складному реченні.

5.2.5.4. Складне речення з різними видами сполучникового й безсполучникового зв'язку. Складне речення з різними видами сполучникового й безсполучникового зв'язку, розділові знаки в ньому.

5.3. Способи відтворення чужого мовлення. Пряма й непряма мова. Заміна прямої мови непрямою. Цитата як різновид прямої мови. Діалог. Розділові знаки в конструкціях із прямою мовою, цитатою та діалогом.

6. Стилїстика. Стилї мовлення (розмовний, науковий, художній, офіційно-діловий, публіцистичний), їхні основні ознаки, функції.

7. Розвиток мовлення. Види мовленнєвої діяльності; адресант і адресат: мовлення; монологічне й діалогічне мовлення; усне й писемне мовлення. Тема й основна думка висловлення. Вимоги до мовлення (змістовність, логічна послідовність, багатство, точність, виразність, доречність, правильність). Основні ознаки тексту, зв'язність, комунікативність, членованість, інформативність. Зміст і будова тексту, поділ тексту на абзаци, мікротеми. Способи зв'язку речень у тексті. Тексти різних стилів, типів, жанрів.

3. Контрольні питання для вступників, складені на підставі пропонованої програми:

1. Найпоширеніші випадки чергування голосних і приголосних звуків.
2. Лексикологія як учення про слово.
3. Пряме та переносне значення слова.
4. Омоніми. Синоніми. Антоніми.
5. Поняття про стійкі сполуки слів і вирази. Фразеологізми.
6. Морфологія як розділ мовознавчої науки про частини мови.
7. Іменник : рід , число. Множинні іменники.
7. Особливості вживання та написання відмінкових форм іменників.
8. Букви *-а (-я), -у (-ю)* в закінченнях іменників другої відміни.
9. Написання і відмінювання чоловічих та жіночих імен та по батькові.
10. Прикметник. Розряди за значенням.
11. Ступені порівняння якісних прикметників.
12. Правопис складних прикметників.
13. Числівник: Розряди за значенням.
14. Типи відмінювання кількісних числівників.
15. Порядкові числівники, особливості їх відмінювання.
16. Займенник. Особливості відмінювання. Творення і правопис.
17. Дієслово: вид, час, спосіб.
18. Словозміна дієслів 1 та 2 дієвідміни.
19. Особливі форми дієслова.
20. Прислівник : написання разом і через дефіс.
21. Службові частини мови.
22. Словосполучення й речення як основні одиниці синтаксису. Їх характеристика.
23. Речення як основна синтаксична одиниця. Види речень.
24. Просте двоскладне речення.
25. Другорядні члени речення у двоскладному й односкладному реченні.
26. Типи односкладних речень.
27. Речення з однорідними членами.
28. Характеристика складного речення.
29. Складносурядне речення.
30. Види підрядних речень.

- 31.Безсполучникове складне речення.
- 32.Стилї мовлення, їх основні ознаки, функції.
- 33.Відображення вимови голосних та приголосних звуків.
- 34.Спрощення, уподібнення.
- 35.Правила вживання м'якого знака.
- 36.Правила вживання апострофа.
- 37.Подвоєння букв на позначення подовження м'яких приголосних і збігу звуків.
- 38.Правопис префіксів.
- 39.Правопис великої літери.
- 40.Основні правила переносу слів з рядка в рядок.
- 41.Написання складних слів разом і через дефіс.
- 42.Написання чоловічих і жіночих імен по батькові, прізвищ.

4. Критерії оцінювання знань вступників

Вступний екзамен з української мови передбачає письмове виконання тестових завдань відтворювального й аналітичного характеру.

Тестові завдання з української мови містять 28 завдань, а 40 відповідей з-поміж яких:

Завдання 1–20 мають по чотири варіанти відповіді, з яких лише один правильний— 0-1 бал.

Завдання 21-24 стосуються речень, що первісно становили зв'язний текст-0-1 бал.

Завдання 25-28 на відповідність – 0-4 бали за всі правильно записані пари.

Таким чином, вступник може отримати за виконання тестових завдань 40 балів. Після цього загальний бал кожного вступника підлягає переведенню за 100-200-бальною шкалою згідно з правилами прийому до ЗВО «МНТУ» у 2025 році.

Схема переведення тестових балів до шкали 100-200

Бал до шкали 100-200	Тестовий бал
Не склав	0-5
100	6
108	7
116	8

124	9
128	10
132	11
135	12
138	13
140	14
142	15
143	16
144	17
146	18
147	19
148	20
149	21
150	22
152	23
154	24
156	25
158	26
160	27
162	28
164	29
166	30
168	31
170	32
172	33
175	34
178	35
182	36

186	37
190	38
195	39
200	40

5. Список рекомендованої літератури

5.1. Основна література:

1. Авраменко О. М. Українська мова (рівень стандарту) : підруч. для 10 кл. закл. загальн. середн. освіти. Київ: Грамота, 2019. 208 с.
2. Авраменко О. М. Українська мова (рівень стандарту) : підруч. для 11 кл. закл. загальн. середн. освіти. Київ: Грамота, 2019. 208 с.
3. Глазова О. П. Українська мова: (рівень стандарту) : підруч. для 10 кл. закл. загал. серед. освіти. Харків : Вид-во «Ранок», 2018. 224 с.
4. Глазова О. П. Українська мова: (рівень стандарту) : підруч. для 11 кл. закл. загал. серед. освіти. Харків : Вид-во «Ранок», 2019. 224 с.
5. Заболотний О. В., Заболотний В. В. Українська мова: (рівень стандарту) : підруч. для 10-го кл. закл. загальн. серед. освіти. Київ: Генеза, 2018. 192 с.
6. Заболотний О. В., Заболотний В. В. Українська мова: (рівень стандарту) : підруч. для 11-го кл. закл. загальн. серед. освіти. Київ: Генеза, 2019. 240 с.

5.2. Додаткова

1. Українська мова. Інтерактивний довідник-практикум із тестами. Підготовка до ЗНО / І. М. Літвінова, С. Г. Бутко, Ю. О. Гарюнова, З. Р. Тищенко. — 3-тє вид., перероб. — Харків : Вид-во «Ранок», 2021. — 368 с.
URL: <https://prom.ua/Ukrayinska-mova-zno-testi.html>
2. Українська мова : підруч. для 5 кл. закл. загальн.середн. освіти / Олександр Авраменко. - Київ : Грамота, 2022. - 208 с.
3. Українська мова : підруч. для 6 кл. закл. загальн.середн. освіти / Олександр Авраменко. - Київ : Грамота, 2023. - 224 с.
4. Українська мова : підруч. для 7 кл. закл. загальн.середн. освіти / Олександр Авраменко. - Київ : Грамота, 2024.- 216 с.
5. Українська мова : підруч. для 8 кл. закл. загальн.середн. освіти / Олександр Авраменко. - Київ : Грамота, 2016.- 176 с.
6. Українська мова : підруч. для 9 кл. закл. загальн.середн. освіти / Олександр Авраменко. - Київ : Грамота, 2017.- 160 с.